

ik verwacht meer ondeugd van mijn saaie zusjes

gesprek met dorian hiethaar

over potteuse beeldtaal

Ik ging naar de akademie met het idee in mijn hoofd dat ik wilde leren tekenen en schilderen en ik zat er op voordat ik het wist. Dan wordt je op die school geconfronteerd met een heel bolwerk vol ideeën over wat tekenen en schilderen moet zijn en dan moet je er ook nog achter proberen te komen wat je zelf wilt. Zo'n school duurt dan vijf jaar. In '69 ging ik er naar toe en in '74 eraf. Heel gedresseerd moet je dingen doen. De eerste jaren moet je veel opdrachten doen. Nou na vijf jaar was ik blij dat ik eraf ging; ik kon eindelijk mijn eigen gang gaan. Ik vond die opleiding een heel schools systeem, de meester die zegt dat dat streepje daar toch beter staat en dat vlekje dit of dat. Ik heb dat altijd heel vervelend gevonden. Het enige wat ik als voordeel zie is dat wanneer ik me het vak alleen eigen gemaakt zou hebben, ik waarschijnlijk eerder zou zijn blijven steken of op een zijspoor zou zijn blijven hangen. Ik heb het vak nu wel veelzijdig leren benaderen, door de verschillende visies van iedereen. Maar toen dacht ik altijd: de mensen die er vroegtijdig van af gaan, die zijn het verstandigst en daar bedoelde ik dan mee, die mensen blijven het meest eigen in hun visie. Maar nu vind ik dat die mensen een hele beperkte, eigen, enge visie hadden. Dat ze alleen maar dingen heel precies konden natekenen of heel ruig iets wilden doen. Maar toen vond ik hen altijd het verstandigst. Maar zelf deed je het toen toch niet? Nee, ik zat toen zelf in de fase van alles willen leren, ik vond het heel spannend. Je bent jezelf

aan het ontdekken, dat je iets kunt tekenen wat je wilt of iets tekenen wat je niet kunt. Je leert vooral dat je bepaalde dingen echt niet kunt en dan moet je dat gewoon ook niet doen. En de dingen die je wel kunt moet je zo handig mogelijk leren gebruiken. Binnen de beperkingen doen wat je kunt. Het allerbelangrijkste van die opleiding is eigenlijk dat je geconfronteerd wordt met visies van anderen, want op dat moment moet je zelf je standpunt bepalen en daar leer je het meest van. In het laatste jaar kwam ik er wel achter dat ik wat anders wilde, maar dat kon niet omdat ik voor het eindexamen een bepaalde produktie moest maken en ik kon toen niet zomaar de boel omgooien. Maar toen ik er eenmaal af was ben ik meteen iets heel anders gaan doen en sindsdien heb ik nooit meer iets gemaakt als in de tijd dat ik nog op school zat. Nadat ik van school was ben ik een tijd naar het buitenland gegaan en had ik tijd om na te denken over hoe ik het wel zou willen. Dat suddert heel lang en opeens heb je het dan hoe je het wilt. Als eindeksamen deed ik tekenen, schilderen en grafiek en dat doe ik nog steeds. De laatste tijd doe ik, hoe noemen ze dat tegenwoordig, installaties wat gekke dingetjes erbij, zoals ik dat toen in Gaotika heb gedaan. (Een hoekje, met een wit tafeltje en een stoel waar dames konden schrijven naar haar liefste. Verschillende soorten postpapier. Ballonnen in hartvorm met de tekst liefste, ik wil post van jou. Op de achtergrond een schilderij met een dame op paard die op harten jaagt.) Soms heb ik daar ook meer behoefte aan. Ik heb minder behoefte om een serie schilderijen te tonen. Ik heb liever de spanning van hier heb je een plek en doe er maar wat mee. Dingen ontstaan dan ook op dat moment. Ik denk daar vantevoren niet overna, maar laat vooral dingen gebeuren. Ik probeer zelf een situatie situatie te creëren waarin ik zoveel mogelijk vrijheid heb. Je moet je vrij voelen om van alles te kunnen doen. Niet dat als je eenmaal met potlood tekent, je dat ook kijkt of je andere dingen leuk vindt. Daarnaast moet je ook nadenken over hoe je in je vak staat, hoe je in een bepaalde tijd zit waarin bepaald soort werken gemaakt worden. Daar let ik ook op. Ik vind het heel belangrijk om te weten wat je plaats is.

SOEN DEEJSTODI VIND

Deze dame is Dorian Hiethaar, beeldende kunstenaar van beroep. Ik heb haar leren kennen zij wat van haar werk exposeerde. Feministische kunst is een onderwerp dat mij al langere en daar hebben we een middag over gepraat..... in het vochtige atelier met thee en smelt We praatten over haarzelf, haar ideeën omtrent beeldende taal en het feminisme, haar invul de saaiheid van vakgenotes en andere dames om haar heen en haar behoefte aan ondeugd.

NAIEVE KUNST

Waar kijk je dan naar? Waar toets je je dan aan? Ik toets me aan collega's om me heen of wat er in tijdschriften verschijnt. Ik wil weten waar anderen mee bezig zijn. Je moet weten dat je een uit het geheel bent, je bent niet enig, niet uniek, en toch ook weer wel omdat je dingen op een eigen manier doet. Soms werken mensen vanuit hoe ze in het leven staan, vanuit een bepaalde visie, hoe ze over dingen denken, en ik vind het belangrijk te weten waar je staat met je ideeën en meningen in het groter geheel. Hoe kom je aan je onderwerpen? Ik werk op een manier die te maken heeft met wat er op dat moment in mijn leven gebeurt, wat er aan de hand is. Ik doe dingen in de beeldende taal die met mijn leven van doen hebben, dus als mij iets dwars zit, of iets houdt me bezig dan zijn dat dingen die in mijn hoofd zitten en die dingen komen in mijn werk terug. De dingen die ik doe komen gewoon, opeens ben ik ergens mee bezig voor ik het weet, en als ik er al een tijdje mee bezig ben dan komt het denken erover pas, waar ben ik eigenlijk mee bezig, wat stelt het nu eigenlijk voor hier op dit doek. Het denken daarover heeft ook achteraf in het totaal weer haar invloed op het werk. De meeste dames die in mijn werk voorkomen dat ben ik zelf. Ik maak mezelf herkenbaar ook al lijkt dat poppetje niet op mij. Maar dan maak ik bijvoorbeeld een paar moedervlekjes en daarmee geef ik aan dat dat poppetje ook iets van mij is. Ik doe het niet altijd, maar vaak wel. Heb je een tiepijse stijl of kan dat ook variëren? Nee, de manier van werken blijft altijd ongeveer hetzelfde. Het heeft soms ook wel met het onderwerp te maken, maar ik kies telkens uit dezelfde soort technieken, wat ook wel eens wisselend wil zijn, maar meestal heeft het te maken met verf, papier en potlood. Waarom maak je kunst? Denk je onder het werken aan je publiek? Nee, ik ben Dorian, ik leef, gewoon mijn leven en ik ben beeldend kunstenaar, ik druk dingen uit via de beeldende taal en zo maak ik geschiedenis. Ik geef weer wat de persoon Dorian Hiethaar zoal in haar leven meemaakt. Beeldende kunst staat voor cultuur in een bepaald tijdsbestek. Kijk, ik ben in '51 geboren en stel het stopt in '91, dan ben ik er niet meer, maar dan is er een bundeltje over met hoe een persoon in die tijd dacht over

POTTEUSE BEEIDTAAL

maatschappij en over bepaalde dingen en over het vak. Dat is wat ik eigenlijk doe, ik ben bezig iedere dag een stuk geschiedenis te maken. Dat wil zeggen, niet ik maak geschiedenis, maar mijn werk. Niet dat ik iedere dag daaraan denk. De beeldtaal is voor mij een middel om te reageren op dingen. Dus eigenlijk maak ik de beeldtaal voor mezelf. Plus dat ik mensen tegen kan komen die het leuk vinden, wie het raakt, of die er onpasselijk van worden. Dat is dan naar buiten toe. Maar ik maak geen dingen voor anderen. Kunst moet sowieso een boodschap hebben. Ik houd niet van mensen die zo nauwkeurig mogelijk een potje proberen weer te geven, met zo'n goed mogelijke schaduw. Dat vind ik niet met beeldende kunst van doen hebben. Een beeldend kunstenaar moet iemand zijn die een bepaalde visie heeft op het vak en op het leven er omheen, die moet op een bepaalde manier in het leven staan. Tot nu toe zijn maar een beperkt aantal kunstenaressen in Nijmegen op die manier met hun werk bezig en ik wou dat eens meer vakgenotes haar visie op de dingen in haar werk tot uitdrukking brachten en hopelijk sluiten haar ideeën en haar visie op de maatschappij dan ook enigszins aan bij de mijne. Mijn wens is dat een breder publiek bezig gaat met geëngageerde kunst en stopt met wat ze nu vaak doet, namelijk schilderen om te schilderen. Hoe gaat dat dan bij jou? Mijn manier van werken zouden sommigen kunnen uitleggen als een bijna naive manier van werken. Ik kan niet meer en ik wil niet meer werken zoals me destijds op school geleerd is. Mij gaat het erom om normen verlegd te krijgen. De normen over wat onder beeldende kunst verstaan wordt, moeten breder worden. Je hebt mensen die vinden dat beeldende kunst iets heel doordachts, iets cleans moet zijn. Daar moet je dagen over nadenken daar moet een theorie achter zitten van hier tot

MEER DAN EEN PLAATJE

Amsterdam en weer terug en dan is het pas beeldende kunst. Dus op een verstandelijke manier. Ik wil iets anders laten ontstaan. Mijn manier is dat ik bijna naïeve kunst maak: ik pak een kwast en ik zie wel als het klaar is. Ik ga bijvoorbeeld niet meer uit van kompositie. Ik ga niet zitten denken: welke soort kompositie ga ik vandaag eens hanteren.

Wat is volgens jou nu feministiese kunst?
Als ik aan een werk kan zien waar de desbetreffende persoon mee bezig is. Dat ik kan zien dat die persoon een andere invulling aan het vak geeft dan traditioneel is meegegeven vanuit de opleiding. Dat kan zijn in de keuze van de onderwerpen, maar ik vind dat het meer moet zijn. Stel dat je bezig bent met een mevrouw die geslagen wordt en dat soort themaas. Dat kun je dan wel tekenen, heel realistisch en precies, maar het moet meer zijn dan dat alleen. Het is niet voldoende als kunstenaar om dingen, themaas, af te beelden zoals ze er uit zien, maar tegelijkertijd moet je uitbeelden hoe je daar zelf tegen aan kijkt.

Ze moet ook kiezen voor ander soort materialen bijvoorbeeld, je moet kunnen zien dat de persoon er een andere visie aan geeft.

SAAJE ZUS SAAJE ZUS SAAJE ZUS SAAJE SAAJE SAAJE ZUS SAAJE ZUS SAAJE ZUS SAAJE

Neem bijvoorbeeld de feministiese kunsttentoonstelling. Daar stonden die twee fietsen, een herenfiets en een damesfiets. De damesfiets volgepakt met boodschappen achterop en aan het stuur, de herenfiets met enkel het krantje en het boterhamtrommeltje achterop. Als die dame daar bijvoorbeeld een foto van had gemaakt en die hing daar, dat had ik niet sterk gevonden. Maar het feit dat het gebruikte fietsen waren, alsof de mensen er net af waren gestapt, nou dat maakte het juist spannend. Er moet meer gebeuren dan alleen binnen de penselenstreek. Want als je als feministe krities naar de maatschappij toe staat, moet je toch ook krities naar je eigen vak staan.

Die feministen, op een bepaalde manier vind ik ze laks. Ze zijn wel erg actief in de vrouwenstrijd, of in het opzetten van vrouwengroepen of vrouwenbands en dergelijken maar van de invulling lees je nauwelijks iets. Over zichzelf, wat ze nog meer

willen dan naar buiten toe dingen doen. Bijvoorbeeld een grote groep meisjes wonen in een gekraakt pand. Nou hoe is dat om zo bij elkaar te wonen. Of die trend van dames op motoren, waarom vinden vrouwen dat leuk, hoe kijken ze daar tegen aan, daar hoor of lees je niets over. Of ouder worden, uiterlijk, kleding. Ik wil dat mensen iets voor zichzelf doen. Het is een grauw massa, er gebeurt weinig leuk, of iets ondeugends, of een afwijkende visie kom je ook heel weinig tegen. Ik mis dus ondeugd om me heen. Mensen durven weinig. Mensen kunnen zo'n leuke dingen bedenken. Het maakt me soms verdrietig dat er zo weinig ondeugd is, behalve ikzelf. Ik wou dat ik eens ergens zou komen en van mijn stoel zou lazeren omdat iemand leuk bezig is, of iets verteld omdat ze nu echt heeft nagedacht. Mensen nemen geen tijd om dingen te laten rijpen, allemaal zeggen ze hetzelfde, ik hoor wel graag dat mensen verder denken dan wat er in de groep gebeurt. Soms denk ik: misschien komt het wel door het stadsleven, het ene overspoelt het andere, men zou eens wat meer pauzes in moeten lassen, meer dingen uitwerken voor zichzelf, want in een stad waar zoveel dingen gebeuren heb je ook niet de tijd om meer na te denken over de dingen. En dat is heel jammer, dan wordt het een grijze, oppervlakkige massa en een geren achter elkaar aan en ik hou wel van wat afwijkend gedoe af en toe.

Wat meer nadenken, dat het suddert. Maar n-ar buiten toe komt er niets uit. En dat vind ik ook naar mijn vakgenotes toe. Want zeker van beeldend kunstenaressen verwacht ik dingen. Want de dag is aan ons, aan ons vak. En de tijd vliegt voorbij, dat zijn factoren die niet iedereen ter beschikking staan en die moet je gebruiken anders wordt het ook zo'n saaie geschiedschrijving.
Wat vindt je potteuse kunst? Waarom noem je je prinses van de potteuse penseel?

Nou, omdat ik een prinses ben. Het is een titel die ik niet bij mijn geboorte heb meegekregen maar later pas van iemand gekregen heb. En als ik er af en toe weer eens genoeg van heb dan gebruik ik die titel. En soms is het ook een uitdagend iets omdat ik vind dat die andere potteuse meisjes die in mijn vakgebied zitten zo verdomd weinig doen, althans wat ik merk dan, in de potteuse beeldtaal. En ik vind ook dat ik die titel mag gebruiken, want al die andere meisjes zijn zo laks. Als er hier in de stad eens iets gebeurt is, dat altijd door mij. Ik wil zelf leven in de brouwerij zoals vorig jaar bij het Michelottipand waar we een tijdje werkten voordat dat pand werd verbouwd. En deze zomer komt het pand hiernaast

1+1+1=

O SAAIE ZUS WANNEER LEER EENS SPELEN

leeg. Ik wil dat er dan weer dingen gaan gebeuren en ik zal de anderen er wel weer met de haren bij slepen.

Ligt er voor jou een duidelijk verschil tussen teuse en feministiese kunst?
Zeker, feministiese kunst is een hele andere zaak.

Hoe ligt dat dan voor jou?

Ik kan mezelf feministe noemen en ik kan mezelf pot noemen en ik vind dat dames die pot zijn daar ook iets mee moeten doen in hun werk.

Merk jij verschil in je werk?

Ik merk gewoon dat ik meer met dameszaken bezig ben dan met feminisme maar misschien is het wel feminisme.

Wat zijn dan dames-dingen?

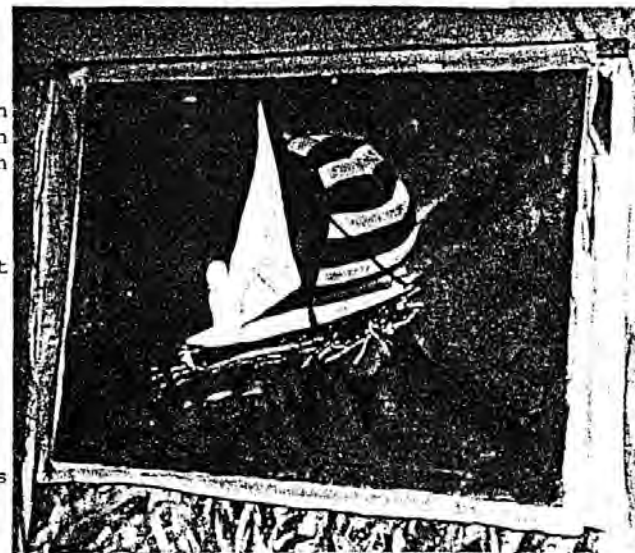
Krities zijn met hoe wij potten relaties hebben. Met feminisme denk ik ook altijd aan meneren, feminisme is iets waar ook heren bij betrokken zijn. Terwijl ik bezig wil zijn met het kreeëren van dames dingen en daar naar toe krities wil zijn. Bij mij komen ook nooit heren voor in mijn werk, alleen dames. Dames die gaan zeilen, op paarden zitten. Het speelt zich wel in de realistische beeldtaal af en of dat altijd zou moeten dat weet ik niet. Ik kies er wel voor omdat ik wil dat het leesbaar is, maar ik kan ook wel genieten van werken, waarin vrouwen bezig waren met vegen enzo.

Ben je veranderd in je manier van werken in de loop der jaren?

Ja, in het begin maakte ik werken waarin je dames heel vaag zag en dan nog heel erg gericht op het heilig paar, liefde voor het leven. Daar kom je na een aantal jaren ook achter, dat je daar wat eigenaardig over denkt; dat is iets wat je ook hebt meegekregen en wat je daarna anders wilt. Toen heb ik een tijd gewerkt met dames in

groepen en nu ben ik bezig met dames op paarden, in boten, romantiese taferelen in boten, paarden die op jacht zijn achter harten aan, hartstocht. Daarginds staan schilderijen die te maken hebben met jalouzie. Met dat soort dingen ben ik nu bezig. Dat kan bij wijze van spreken ook een hetero dame doen, alleen ik kies daar toch bepaalde dingen voor. Ik denk dat een hetero dame het toch anders anders zou uitdrukken. Zij zou kiezen voor andere gegevens uit de beeldtaal.

Waarom kies je een paard?
Dat weet ik eigenlijk nog steeds niet. Ik heb ook werken waar een slang in voorkomt, of kroke-dillen. Slangen zijn ook iets waar ik iets mee heb op een of andere manier, maar wat dat weet ik ook niet. Soms kom je daar ineens achter en andere keren duurt het heel lang voordat je weet waarom je voor iets kiest en als ik dan

boeken lees waar de slang voor staat, dan denk ik dat is mijn slang niet, mijn slang is een heel andere en dan kom je achter de dingen.

Een paard is iets van beweging, het is een heel trots beest. Je hebt er iets mee, kameraadschap, je maakt er afspraken mee. Een paard is ook een denkend iets, daarom kies ik denk ik paarden waarop dames rondsjeesen.

We moeten meer bezig met onszelf, met het invullen van onze eigen kultuur, in teksten, in muziek. Het is ook moeilijk om dingen waar je mee bezig bent om te zetten. Dat anderhalf opstelletje wat je hebt moeten schrijven, en iedereen kan haast wel noten lezen of een instrument spelen en dat moeten we aanwenden voor onszelf, op onze manier.

ZOON SAAI ZUSJE LEMI SGOLTEN